

ПРОГРАМА
розвитку кафедри економічної та соціальної географії
географічного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
на період з 2016 по 2021 рр.

Кафедру економічної географії засновано в 1933 році відомим вченим в галузі економічної географії та статистики академіком К.Воблим. З 1988 року у зв'язку із розширенням предметної області її перейменовано на кафедру економічної та соціальної географії. На травень 2016 р. колектив кафедри налічує 11 штатних викладачів: 2 доктори наук (завідувач кафедри проф. К. В. Мезенцев, проф. Ю. М. Хвесик), 9 кандидатів наук (доц. Н.І.Провотар, доц. В. М. Матвієнко, доц. О. Ю. Кононенко, доц. А. Л. Мельничук, доц. О. Л. Дронова, доц. О. М. Трусій, доц. В. Л. Глибовець, ас. Т. В. Нич, ас. Запотоцька В. А.), а також по 0,5 ставки професора обіймають декан географічного факультету Я. Б. Олійник та заступник декана з наукової роботи та міжнародних зв'язків С. П. Запотоцький, 0,5 ставки доцента – заступник декана з навчальної роботи В. Ф. Пасько, 0,5 ставки асистента – географ I категорії кафедри О.М. Гнатюк).

1. Пріоритетні напрями роботи кафедри

Зважаючи на вимоги Закону України «Про вищу освіту», нормативні документи МОН України, Статут Університету, Стратегічний план розвитку Університету на період 2018-2025 років, а також основні напрями розвитку географічного факультету, пріоритетними напрями роботи кафедри економічної та соціальної географії є:

– підготовка висококваліфікованих фахівців у сфері економічної та соціальної географії й урбаністики шляхом формування загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю 106 Географія в рамках освітніх програм «Економічна географія», «Урбаністика та міське планування» (ОР «Бакалавр»), «Економічна та соціальна географія», «Урбаністика та регіональний розвиток» (ОР «Магістр»), спрямовані на засвоєння сучасних наукових концепцій, формування вмінь і навичок самостійно працювати, збирати та обробляти дані та інформацію, створювати творчі продукти;

– забезпечення високої якості викладання навчальних дисциплін науково-педагогічним складом кафедри на основі розробки сучасних навчальних програм та навчальних посібників, підручників, використання мультимедійних та інших сучасних технологій в навчальному процесі, впровадження результатів науково-дослідної роботи в навчальний процес;

– популяризація та висвітлення результатів науково-дослідної та педагогічної роботи кафедри шляхом проведення наукових та науково-практичних конференцій, семінарів, круглих столів з актуальних проблем

економічної та соціальної географії, регулярне видання фахового наукового журналу «Економічна та соціальна географія»;

– підготовка кадрового резерву кафедри з числа аспірантів та докторантів кафедри;

– розширення міжнародного співробітництва кафедри у освітній та науковій сферах, зокрема створення можливостей для викладачів, докторантів, аспірантів, студентів для стажування у провідних зарубіжних університетах та наукових установах, публікації результатів наукових досліджень у фахових виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз;

– популяризація серед абітурієнтів освітніх програм, підготовку за якими забезпечує кафедра економічної та соціальної географії.

2. Навчальна та навчально-методична робота

2.1. Забезпечення високого рівня викладання навчальних дисциплін для підготовки бакалаврів, магістрів та докторів філософії за спеціальністю 106 Географія. Кафедра забезпечує проведення занять з понад 70 навчальних дисциплін на географічному факультеті, в Інституті міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

2.2. Оперативне оновлення навчальних планів та програм. Акредитація нових освітніх програм з підготовки бакалаврів, магістрів та докторів філософії. Оновлення навчальних програм з фахових дисциплін у відповідності до сучасних вимог до випускника дослідницького університету, запиту ринку праці та з врахуванням світового досвіду.

2.3. Підготовка та публікація навчально-методичної літератури. Зокрема, розробка та оновлення навчальних посібників «Соціальна географія», «Методи суспільно-географічних досліджень». Розміщення опублікованих навчально-методичних праць на інформаційних ресурсах Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

2.4. Запрошення для читання публічних лекцій для студентів кафедри відомих вчених з провідних українських і зарубіжних університетів та наукових установ. Зокрема, організація публічних лекцій фахівців-географів з університету Етвеша Лоранда (Будапешт) та Талліннського університету в рамках програми академічної мобільності Еразмус+, університетів інших країн ОЕСР.

2.5. Підготовка науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації. Забезпечення підготовки докторантів та аспірантів для посилення кадрового потенціалу кафедри та інших університетів України. На кафедрі навчаються один докторант та 7 аспірантів. Стажування на кафедрі викладачів географічних факультетів університетів України та інших країн.

3. Наукова робота та міжнародні зв'язки

3.1. Подальший розвиток наукової школи. На основі наукового та науково-педагогічного доробку викладачів на кафедрі сформувалася наукова школа з регіональних суспільно-географічних досліджень, лідерам якої є акад. НАПН України, проф. Я. Б. Олійник та проф. К. В. Мезенцев.

3.2. Виконання науково-дослідної роботи. Виконання досліджень в рамках двох міжнародних дослідницьких проєктів: норвезько-українського проєкту «Міста України на лінії геополітичного розлому: міська ідентичність, геополітика, міська політика» (грант Університету Осло, Фонду Норвезької Наукової Ради, 2018-2022 роки) та австрійсько-українського проєкту «Неоднозначні приміські простори: порівняльний аналіз місцевих траєкторій розвитку та мінливі повсякденні практики» (в рамках програми білатерального співробітництва між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Австрія, 2019-2020 роки).

3.3. Публікація результатів науково-дослідної роботи. Зокрема, публікація колективної монографії «Урбаністична Україна» та низки статей у фахових виданнях за тематикою наукових досліджень кафедри. Подання статей до видань, що входять до міжнародних наукометричних баз.

3.4. Популяризація та апробація результатів науково-дослідної роботи. Забезпечення регулярного видання фахового наукового збірника «Економічна та соціальна географія» (видається на кафедрі з 1966 року), включення його до нового переліку фахових журналів зі спеціальності 106 Географія. Участь кафедри в організації міжнародних наукових та науково-практичних конференцій

3.5. Участь в атестації наукових кадрів. Зокрема, участь співробітників кафедри в якості офіційних опонентів на захистах докторських та кандидатських дисертацій, у підготовці відгуків на автореферати дисертацій; робота членів кафедри у складі спеціалізованих вчених рад – докторських на географічному факультеті (голова ради проф. Я. Б. Олійник, вчений секретар – завідувач кафедри, проф. К. В. Мезенцев, члени ради проф. С. П. Запотоцький та проф. Ю. М. Хвесик) Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кандидатської на геолого-географічному факультеті Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (проф. К. В. Мезенцев, доц. В. Ф. Пасько), кандидатської на географічному факультеті Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (проф. С. П. Запотоцький).

3.6. Стажування та підвищення кваліфікації. Активізація роботи із підвищення кваліфікації викладачів кафедри у провідних наукових установах, університетах України та зарубіжних країн. Отримання вчених звань викладачами кафедри (професора С. П. Запотоцьким, доцента О.Л. Дроною, О. М. Трусій).

3.7. Участь у міжнародних дослідницьких проєктах. Зокрема, професор К. В. Мезенцев є науковим керівником двох міжнародних дослідницьких проєктів, у виконанні яких беруть участь доц. Н. І. Провотар, доц. А. Л. Мельничук, ас. О. М. Гнатюк, докторант О. О. Денисенко. Передбачається подальше розширення міжнародних зв'язків за рахунок залучення інших викладачів кафедри, зокрема, шляхом активізації роботи з підготовки заявок на отримання грантів для здійснення наукових досліджень.

4. Робота зі студентами

4.1. Організація та керування навчальними і виробничими практиками студентів кафедри на регіональних базах практики, у провідних наукових, дослідно-проектних установах, міністерствах та відомствах, органах місцевої влади. Зокрема, проходження виробничих практик студентів в Інституті географії НАН України, Інституті економіки природокористування та сталого розвитку НАН України, Державному інституті проектування міст імені Ю. Білоконя «Діпромiсто». Забезпечення проведення асистентської практики студентів магістратури, що спеціалізуються на кафедрі економічної та соціальної географії.

4.2. Наукове керівництво викладачів кафедри курсовими, бакалаврськими, магістерськими роботами, підготовкою доповідей студентів на наукових конференціях, наукових публікацій. Участь в організації наукових конференцій молодих вчених-географів.

4.3. Сприяння участі студентів в організації і проведенні факультетських і університетських навчальних, наукових та культурно-розважальних заходів. Регулярне проведення засідань студентсько-аспірантського семінару кафедри, де заслуховуються доповіді на актуальні теми з економічної та соціальної географії.

4.4. Залучення студентів до участі в наукових конференціях, олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт. Керівництво викладачами кафедри науковими роботами студентів для участі у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з географії. Керівництво студентами при підготовці до Всеукраїнських студентських олімпіад з географії та регіональної економіки. Організація та проведення докторських (аспірантських) шкіл для молодих дослідників.

4.5. Рекомендація здібних до наукової роботи випускників магістратури до вступу в аспірантуру.

5. Робота з абітурієнтами

5.1. Популяризація освітніх програм, підготовку за якими забезпечує кафедра економічної та соціальної географії, а саме «Економічна географія», «Урбаністика та міський розвиток» для бакалаврів, «Економічна та соціальна

географія», «Урбаністика та регіональний розвиток» для магістрів, «Географія» для докторів філософії.

5.2. Організація зустрічей викладачів кафедри зі старшокласниками та вчителями географії. Організація виступів з лекціями у гімназіях, ліцеях та інших загальноосвітніх навчальних закладах Києва, перед учнями та науковими керівниками учасників всеукраїнського конкурсу-захисту наукових робіт МАН, міського та всеукраїнського етапів учнівської олімпіади з географії, на засіданнях клубу вчителів географії «Гєя».

5.3. Проведення заходів із залучення потенційних абітурієнтів. Участь викладачів кафедри в організації та проведенні днів відкритих дверей на географічному факультеті, проведенні олімпіади з географії для школярів.

6. Основні умови успішної реалізації програми

Основні умови успішного здійснення програми розвитку кафедри економічної та соціальної географії полягають у:

- ефективній кадровій політиці, використанні потенціалу науково-педагогічних кадрів;
- урахуванні викладачами та співробітниками кафедри світового досвіду наукової та навчально-методичної роботи;
- підтримці ініціатив кафедри керівництвом факультету та університету;
- відповідному бюджетному фінансуванні.

Програму розвитку кафедри економічної та соціальної географії географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка підготував завідувач кафедри, доктор географічних наук, професор Мезенцев Костянтин Володимирович.

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії 26 травня 2016 року (Протокол №16).

Зміни до програми внесено на засіданнях кафедри економічної та соціальної географії 11 квітня 2018 року (Протокол № 12), 27 лютого 2019 року (Протокол № 9).